

باسمه العليم

کارگاه آشنایی با

مطالعه تطبیقی منابع و مآخذ فریقین

دوره آموزشی کارشناسان فرهنگی معاونت بین الملل بعثه مقام معظم رهبری در

امور حج و زیارت

قم- مهرماه ۱۴۰۴

دکتر مسعود فکری

۱- تعریف مفاهیم (مطالعه تطبیقی-منابع-فریقین)

۲- بیان موضوع شامل: نظریه های رقیب/مستند و معتبر سازی/اقتناع یا اسکات

۳- اهمیت موضوع

۴- روش موضوع

ملاحظات روش شناختی:

- ۱- روش های گفتگو های عقیدتی و الهیاتی درون دینی (ضرورت روش نقلی)
- ۲- استناد (متن محور- روش محور)
- ۳- بایسته های ارجاع
- ۴- منابع همسو و ناهمسو
- ۵- منابع درجه یک و منابع درجه دو و سه

شاخص های طبقه بندی منابع گفتگوهای عقیدتی:

الف- محتوا یا موضوع

ب- مخاطب (عام- مطلع-متخصص)

ج- رویکرد (مرجع نگاری - تبیینی- انتقادی/دفاعی)

د- اعتبار (مستند-متزلزل- نامقبول)

طبقه بندی موضوعی منابع و سطح مقبولیت آنها:

۱- حدیثی

۲- تفسیری

۳- فقهی

۴- کلامی

۵- تاریخی

۶- عرفانی

- ۱- منابع حدیثی اهل سنت(صاح- سنن- مسانید و.....) ونگاهی به اعتبار آنها
- مقایسه سیر تدوین حدیث در دو مکتب (یک قرن نقل شفاهی)اسباب جعل و تحریف
- الف- صحیحین(بخاری و مسلم)
- ب- سنن ابی داود-سنن ترمذی-سنن نسائی- سنن ابن ماجه(دیگر سنن)
- ج- مسند احمد بن حنبل-مسند ابی شیبه- مسند ابویعلی
- د- موطأ مالک- مستدرک حاکم
- ه- شروح صحاح و سنن

۲- منابع حدیثی شیعه (اربعه متقدمین - اربعه متاخرین) نگاهی به اعتبار آنها
- نقدی وارد و نقدی ناوارد

الف- کافی /من لایحضره الفقیه/ تهذیب/ الاستبصار

ب- بحار الانوار/ وافی/ وسائل الشیعه/ مستدرک الوسائل

ج- منابع دیگر (نهج البلاغه- صحیفه سجادیه- محاسن برقی - عوالم العلوم)

د- شروح کتب حدیثی

۳- منابع فقهی اهل سنت و اجتهاد در دو مکتب

الف- تفاوت ادله اجتهاد (قیاس- استحسان- مصالح مرسله- سد ذرائع- سیره سلف)

ب- برخی کتابهای فقهی مرجع (مغنی ابن قدامه- الام شافعی – شرح المبسوط سرخسی

و...)

ج- فقه مقارن (الفقه على المذاهب الاربعه جزرى شافعی)

٤- منابع تفسیری اهل سنت:

الف- روایی(الدر المنثور- تنویر المقباس)

ب- عمومی(جامع البیان-التفسیر الکبیر- النسخی و.....)

ج- فقهی (احکام القرآن جصاص- الجامع لاحکام القرآن قرطبی و.....)

د- کلامی /ذوقی(روح المعانی – روح البیان و.....)

٥- منابع كلامى (اشعرى- معتزلى- ماترىدى)

الف- الاربعين فى اصول الدين و الاشاره فى اصول الكلام و البراهين (فخر

رازى) القسطاس المستقيم و الاقتصاد فى الاعتقاد (ابو حامد غزالى) الشامل فى

اصول الدين (امام الحرمين جوينى)- العقيدة الواسطية (ابن تيميه)

ب- الاصول الخمسه و المغنى (قاضى عبد الجبار) الاصول (ابو على جبائى)

ج- شرح العقائد النسفية و المقاصد (سعد الدين تفتازانى) المواقف (ايجى)- شرح

المواقف (جرجانى)

٦- منابع فرقه شناسی

- الفصل فی الملل و الالهواء و النحل (ابن حزم)

- الفرق بین الفرق (عبد القادر بغدادی)

- الملل و النحل (عبد الکریم شهرستانی)

٧- منابع تاریخی (سیره ابن هشام- مغازی و اقدی- تاریخ طبری- مروج الذهب-

تاریخ بغداد- السیره الحلبیه- تاریخ دمشق و.....)

۸- اهمیت کتابهای انتقادی و دفاعی

- دوره نخست (پردازش ضمنی)

- دوره دوم ردیه های مستقل

- نمونه ها از رقیب (منهاج السنه- ابطال نهج الباطل و اهمال ركن العاقل-مسائل جارالله-

الصواعق المحرقة- الوشیعة فی نقض عقائد الشیعة- النفحات القدسیه فی رد الامامیه

و.....

-نمونه ها از شیعه (احقاق الحق - دلائل الصدق- اجوبة مسائل جارالله- النص و الاجتهاد-

الغدير- عبقات الانوار- اجلی البرهان و.....)

- نمونه های مقایسه ای (المراجعات- معالم المدرستین و.....